

2860 SAYILI YARDIM TOPLAMA KANUNU
MEVZUAT DEĞİŞİKLİK TASLAĞI HAKKINDA GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRME FORMU

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme	Teklif
<p>Hazırlanan değişiklik teklifinin Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçesiyle önemli oranda uyumlu olduğu görölmektedir. Öte yandan kanun teklifi metninde önerdiğimiz değişikliklerin hem Anayasa Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirilmesi hem de uluslararası sözleşmeler ile Anayasa hükümlerine uygunluğun sağlanması bakımından gerekli olduğu kanaatindeyiz. Uluslararası standartlara göre STK'ların kaynak geliştirme faaliyetleri örgütlenme özgürlüğünün ayrılmaz bir parçasıdır ve bu hakkın kısıtlanması ancak Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından tanımlanan kısıtlara uygun olarak gümrük, döviz ve para aklama veya seçimler ve siyasi partiler ile ilgili mevzuat çerçevesinde sınırlama getirilmesi ile mümkün olabilmektedir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararlarında belirtildiği üzere, STK'ların üye aidatları, bağışçılardan sağlanan nakdi ve aynı yardımlar, kamudan ve uluslararası kuruluşlardan temin ettiği fonlar, yatırımlardan elde ettiği gelirler, kira geliri, telif hakkı ve diğer ekonomik faaliyetlerinden sağladığı gelirler herhangi bir kesintiye uğramamalı; kamu STK'ları bu şekilde desteklemelidir. Bu çerçevede Yardım Toplama Kanunu'nun STK'ların kaynak geliştirme faaliyetlerini kolaylaştıracak, kişi ve kurumların bağış yapmasını teşvik edecek bir niyetle hazırlanması gerekmektedir. Mevzuat temelde yardım toplama faaliyetini kısıtlama üzerine inşa edilmiştir. Bu nedenle STK'ların ihtiyacı, mevzuatta yapılacak kısmi düzenlemeler değil, Yardım Toplama Kanunu ve ilgili yönetmeliğin bütüncül şekilde ve STK'larla yakın iş birliği içinde ele alınarak yardım toplamayı kolaylaştırmak üzere tümüyle değiştirilmesidir. 2022 yılında kamu görüşüne açılan Yardım Toplama Kanunu taslağında, dernek ve vakıflar için yardım toplama faaliyetinin izin yerine bildirim</p>	

bağlanması, öngörülen çok sayıda istisnaya rağmen önemli bir gelişmeydi. Fakat, mevcut taslakta bu yönde bir adım atılmadığı görülmektedir. Yardım toplama konusunda denetim usulleri ve cezai düzenlemeler gibi kanuni güvenceler mevcutken yardım toplamak için izin zorunluluğunun sürdürülmesindeki amacın toplanan paraların suistimalini önlemek olduğu söylenemez. Yardım toplamayı izne tabi tutma yönündeki düzenleme özgürlükçü yaklaşımla bağdaşmamaktadır.

Oysa Yardım Toplama Kanunu ile ilgili bir kanun taslağının Mecliste görüşülmesi halinde daha bütünlüklü reformlar için kamu ve sivil toplumun iş birliği yapması önem taşımaktadır.

Kanun koyucu Yardım Toplama Kanunu'na ihtiyaç olduğunu düşünüyorsa da Kanun'un STK'lar haricinde yardım toplayan gerçek kişiler ve diğer tüzel kişiler bakımından uygulanması daha yerinde bir tercih olacaktır. Kaynak geliştirme faaliyetleri örgütlenme özgürlüğünün ayrılmaz bir parçasıdır ve yardım toplama STK'ların temel faaliyetleri arasında yer almaktadır. Bu nedenle STK'ların yardım toplama faaliyetlerinin Yardım Toplama Kanun'un kapsamından çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz. Kaldı ki dernekler mevzuatı, ceza hukuku ve medeni hukuk ilkeleri ve uluslararası belgelerde yer alan örgütlenme özgürlüğü ve ilgili hak ve özgürlüklere ilişkin standartlar dikkate alındığı takdirde Yardım Toplama Kanunu'na ihtiyaç kalmaması muhtemeldir.

Diğer yandan, neredeyse tüm dünyada maddi ve ayni desteklerin tamamı bağış olarak kabul edilmekte ve adlandırılmakta yani tek bir kavram kullanılmaktadır. Türkiye'de yardım ve bağış olmak üzere iki farklı kavram kullanılması uygulamada problemlere yol açmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de tek bir kavram kullanılması ve yasal düzenlemelerin buna uygun şekilde değiştirilmesi olumlu olacaktır.

Sonuç olarak, dernek ve vakıfların Yardım Toplama Kanunu kapsamından çıkarılması yönünde düzenleme yapılmalıdır. Bu yaklaşımın benimsenmemesi durumunda aşağıda yer verilen öneriler dikkate alınmalıdır.

Görüş Verilen Kanun Madde Numarası	Görüş ve Değerlendirme	Teklif
2860/5	<p>2022 yılında yayımlanan Yardım Toplama Kanunu taslağında, başka yollarla yardım toplanabileceğine dair önerimizin bu taslakta yer bulması önemli bir gelişmedir. Diğer yandan, kredi kartı ile yapılacak yardım toplama faaliyetleri de kanun kapsamındadır. Bu usulün Kanun kapsamına sokularak yardım toplama faaliyeti olarak algılanması ve izne bağlı tutulması bağışçıların işini zorlaştırmakta ve STK'ların ciddi bir destekten yoksun kalmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu tür faaliyetler Kanun kapsamında kabul edildiğinden belli bir süre ile sınırlandırılmaları söz konusu olmaktadır. Bu nedenle dernek ve vakıfların bağış hesaplarında gerçekleşen işlemler ile kredi kartı veya banka transferi veya bilişim sistemleri kullanılarak yapılan bağışların maddenin kapsamı dışında bırakılması ve böylece uygulamada ortaya çıkmış bağış ve yardım kavramları ile ilgili muğlaklığın giderilmesi gerekmektedir.</p>	<p>Yardım toplama şekilleri: MADDE 5 – Bu Kanuna göre; makbuzla, belirli yerlere kutu koyarak, bankalarda hesap açtırarak, yardım pulu çıkararak, eşya piyangosu düzenleyerek, kültürel gösteriler ve sergiler yoluyla, spor gösterileri, gezi ve eğlenceler düzenlemek veya bilişim sistemleri kullanmak suretiyle yardım toplanabilir. Talep edilmesi halinde, yardım toplama faaliyetinin niteliğine ve bu Kanunda yer alan düzenlemelere uygun olduğu ölçüde, başka şekillerde yardım toplanmasına izin vermeye yetkili makamlar tarafından karar verilebilir. Dernek ve vakıfların sürekli olarak kullandıkları bağış hesaplarına kredi kartı veya banka transferi yoluyla veya bilişim sistemleri kullanılarak yapılan bağışlar Yardım Toplama Kanunu kapsamında değildir.</p> <p>Yardım toplama faaliyetlerinde, yardım toplama şekillerinden bir veya birkaçı kullanılabilir.</p> <p>Yardım toplama işinde kullanılan makbuz ve biletlerde, yardımın hangi amaç için toplandığının belirtilmesi zorunludur.</p> <p>Gerçek kişiler tarafından girişilecek yardım toplama faaliyetlerinde, bu iş için hazırlanacak özel makbuz veya biletler</p>

		<p>kullanılır.</p> <p>Makbuz ve biletlerin biçimi, bastırılması, kullanılması ve dağıtılması hususlarına ait esaslar yönetmelikte belirtilir.</p>
2860/6	<p>2022 taslaklarında önerilen düzenlemede, dernek ve vakıflar için yardım toplama faaliyetinin izin yerine bildirimle bağlanması öngörülmekteydi. Fakat bu konu mevcut taslaklarda düzenlenmemiştir. Yardım Toplama Kanunundaki genel anlamda yardım toplama faaliyetini kısıtlayan yaklaşım sürdürmektedir. Yardım toplama konusunda denetim usulleri ve cezai düzenlemeler gibi kanuni güvenceler mevcutken yardım toplamak için izin zorunluluğunun getirilmesindeki amacın toplanan paraların suistimalini önlemek olduğu söylenemez. Yardım toplamayı izne tabi tutma yönündeki düzenleme özgürlükçü yaklaşımla bağdaşmamaktadır. Bu nedenle, yardım toplamanın izne değil, 2022 taslaklarında öngörüldüğü gibi bildirimle bağlı olması önemli bir adım olacaktır. Yardım toplamanın bildirimle tabi olması yönünde bir değişiklik yapılması halinde kanun metninin tümünde ilgili düzenlemelerin yapılması gerekecektir.</p> <p>Diğer yandan, adil yargılama hakkı, savunma hakkı ve mahkemede dinlenilme ilkelerini içerir ve bu haklar, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi ile güvence altına alınmıştır. Duruşmasız karar verilmesi, özellikle internet ortamında izinsiz yardım toplama faaliyetlerine ilişkin mahkeme kararları söz konusu olduğunda, savunma hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını engelleyebilir.</p>	<p>İzin alma zorunluğu: MADDE 6 –</p> <p>Kişiler, kuruluşlar, yetkili makamdan izin almadan yardım toplayamazlar. Dernekler, vakıflar ile bunların üst kuruluşları ve üniversiteler bünyesindeki öğrenci kulüpleri yardım toplayabilmek için yardım toplama faaliyetine başlamadan en geç 24 saat önce yetkili makama bildirim yaparlar. Doğal afetler gibi mücbir sebeplerin veya haklı mazeretin bulunması durumunda bu süre uygulanmaz ve mücbir sebebin veya mazeretin ortadan kalmasından itibaren en geç 48 saat için de bildirimde bulunulması gerekir. Ancak, kamu yararına çalışan dernek, kurum ve vakıflardan hangilerinin bildirim yapmaksızın yardım toplayabilecekleri, Cumhurbaşkanınca belirlenip ilan edilir. Bildirimin şekli ile diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Gerçek kişiler ise her durumda yardım toplama iznine tabidirler.</p> <p>İzin alınmadan girişilen yardım toplama faaliyetleri güvenlik kuvvetlerince derhal men edilir ve sorumlular hakkında kovuşturma yapılır.</p> <p>İzinsiz yardım toplama faaliyetinin internet ortamında yapıldığının tespiti hâlinde ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı tarafından içerik ve/veya yer sağlayıcıya, yardım toplama faaliyetine ilişkin içeriğin çıkarılması için internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunulur. İçeriğin en geç yirmi dört saat içinde içerik ve/veya yer sağlayıcı tarafından çıkarılmaması veya içerik ve yer sağlayıcıya ilişkin bilgilerin edinilememesi ya da teknik nedenlerle bildirimde bulunulamaması hâlinde ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı</p>

Tarafların dinlenmesi ve savunma yapma imkânı bulması, kararın adil ve doğru bir şekilde verilmesini sağlar. Bu nedenle, duruşmasız karar verilmesi yerine, en azından tarafların görüşlerinin alınması suretiyle adil bir yargılama sürecinin işletilmesi gerekmektedir. Bu haliyle değişiklik teklifinin Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçesiyle büyük oranda uyumlu olduğu görülmektedir. Öte yandan madde metninde önerdiğimiz değişikliklerin hem Anayasa Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirilmesi hem de uluslararası sözleşmeler ile Anayasa hükümlerine uygunluğun sağlanması bakımından gerekli olduğu kanaatindeyiz.

internet ortamındaki söz konusu içeriğe ilişkin erişimin engellenmesine karar verilmesi için sulh ceza hâkimliğine başvurur. Hakim, yardım toplama faaliyetinin izinsiz yapıldığına ve kanunun ihlal edildiğine ilişkin yeterli şüphe bulunması halinde, talebi yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlayabilir ya da cevap verilmesi için talebi karşı tarafa bildirir ve gerekli gördüğünde karşı tarafı ve/veya talepte bulunanın vekilini dinleyebilir. Hakim kararını mümkün olan en kısa sürede verir ve karar gereği yapılmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderir. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir. Ancak, duruşma yapılmadan verilen karara itiraz edilmesi halinde, 5271 sayılı Kanunun 271 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesindeki düzenlemelere bakılmaksızın en geç 48 saat içerisinde duruşma açılarak karşı taraf veya müdafii dinlenir.. İtiraz mercii, karşı taraf veya müdafinin toplanmasını istediği deliller varsa bunlar toplandıktan ve dinlenmesi istenen tanıklar dinlendikten sonra kararını verir. İtiraz mercii, itirazı çelismeli yargılama ve silahlann eşitliği ilkelerine uygun bir şekilde inceler. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı, içeriğe erişimin engellenmesi (URL vb.) yöntemiyle verilir. Bu fıkra hükümlerine göre dernekler, vakıflar, spor kulüpleri ile bunların üst kuruluşları, gazete ve dergiler bakımından sulh ceza hakimliğine başvuru yapılmadan önce, valilik veya İçişleri Bakanlığı tarafından yapılacak yazılı bildirimle söz konusu kuruluşlardan beş gün içerisinde bildirimsiz yapıldığı tespit edilen yardım toplama faaliyetine ilişkin açıklama yapması istenir.

<p>2860/10</p>	<p>Madde 10'da yer alan yardım toplama süresinin birer yıllık dönemlerle uzatılabilmesi, haklı bir sebebin bulunması veya mücbir sebebin varlığı halinde esnek bir uygulama sağlamakta ve bu açıdan olumlu bir değişiklik olarak değerlendirilmektedir. Bu düzenleme, sivil toplum kuruluşlarının uzun vadeli projelerini sürdürebilmelerine ve yardım toplama faaliyetlerini etkili bir şekilde yürütebilmelerine olanak tanıyacaktır.</p> <p>Ancak, yardım toplama faaliyetlerinin izne tabi olması yerine, bildirim tabi olması gerektiği düşünülmektedir. STK'ların bağımsızlıklarını ve işlevselliklerini koruyabilmeleri için, izin sürecinin bürokratik yük oluşturduğu ve STK'ların önemli bir kısmının başvurularına rağmen yardım toplama izni alamadıkları veya izin alamayacaklarını tahmin ettikleri için bu izne başvurmadıkları göz önüne alındığında, yardım toplama işlemlerinin bildirim esasına dayandırılması daha uygun olacaktır. Bu sayede, STK'lar hızlı ve etkin bir şekilde faaliyetlerini sürdürebilirken, gerekli denetimler de bildirim üzerinden yürütülebilecektir. Yardım toplama faaliyetlerinin özgürleştirilmesi, sivil toplumun gelişimini destekleyecek ve kamu yararına olan çalışmaları daha verimli hale getirecektir.</p>	<p>Süre: MADDE 10 – İzne tabi yardım toplama faaliyetlerinde yardım toplama süresinin takdiri, izin veren makama aittir. Bu süre bir yılı geçemez. Ancak, haklı bir sebebin bulunması veya mücbir sebebin varlığı halinde sorumlu kurul tarafından hazırlanacak gerekçe ve yardım toplama dönem raporu üzerine izni veren makamca verilen süre birer yıllık süreleri geçmemek üzere uzatılabilir. Bildirime tabi yardım toplama faaliyetleri süreye tabi değildir, ancak verilen bildirimler en fazla bir yıl için geçerlidir. Dernek ve vakıfların yardım toplama faaliyetlerine devam edebilmeleri için bu süre dolmadan önce yeniden bildirimde bulunulması gerekir. Yardım toplamanın amacının gerçekleşmesi veya olanaksız hale gelmesi durumunda bildirimde dayalı olarak yapılan yardım toplama faaliyeti ilgili dernek veya vakıf tarafından sona erdirilir.</p>
<p>2860/16</p>	<p>Yardım toplama faaliyetlerinin denetimi ile ilgili mevcut düzenlemeler, sivil toplum kuruluşları için ek bir bürokratik yük oluşturmaktadır. Dernek ve vakıfların faaliyetleri halihazırda genel denetim süreçlerine tabi olup, beyannameler aracılığıyla izlenebilmektedir. Bu bağlamda, yardım toplama</p>	<p>Faaliyetlerin denetimi: MADDE 16– Yardım toplama faaliyetleri ile sağlanan net gelirin gerçekleştirilmek istenen amaç doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı izin veren veya bildirimde bulunan makamın gözetim ve denetimine tabidir.</p>

<p>faaliyetlerinin ayrıca denetime tabi tutulması, STK'ların iş yükünü artıran ve gereksiz bürokrasi yaratan bir uygulamadır. Yardım toplama süreçlerine yönelik denetimlerin, mevcut beyanname ve bildirimler üzerinden yapılması, hem denetim süreçlerinin etkinliğini artıracak hem de STK'ların üzerindeki yükü hafifletecektir. Bu yaklaşım, sivil toplumun daha verimli çalışmasına katkı sağlayacaktır.</p> <p>AYM'nin 16. maddenin 3. fıkrasını iptal ederken dayandığı gerekçelerden birisi de “<i>kişisel verilerin korunmasını isteme hakkını sınırlamaya yönelik düzenlemelerde kamu makamlarınca istenecek bilgi ve belgelerin neler olduğu, bunların ne şekilde kullanılacağı, hangi şartlarda ne kadar süreyle muhafaza edileceği, ilgililerin söz konusu bilgilere itiraz etme imkânı bulunup bulunmadığı, bilgilerin belirli süre sonunda imha edilip edilmeyeceği, edilecekse hangi usulün uygulanacağı, keyfî uygulamalara, yetki aşımına karşı yapılacak denetim ve uygulanacak yaptırıma ilişkin hususlara</i>” ayrıntılı olarak yer verilmemesidir. Önerilen düzenleme AYM kararının gereğini tam olarak yerine getirmemektedir ve bu haliyle Anayasa'ya aykırılık taşımaktadır. Teklife ilişkin birçok husus dile getirilebilirse de özellikle bunlardan iki tanesini dikkatinize sunmak isteriz. Örneğin, özel nitelikli kişisel veriler 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 6. maddesinde; “kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel</p>	<p>İzin veren veya bildirimde bulunulan makam, gerekli denetlemeyi yaptırmak üzere, memurlar arasından veya dışarıdan yeterli sayıda denetçi görevlendirir ve ilgililere bildirir.</p> <p>Eski eser ve anıtların onarılması için yardım toplanması durumunda, Vakıflar Genel Müdürlüğü veya Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ayrıca denetleme yapılabilir.</p>
---	--

hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri” olarak sayılmıştır. Anılan veriler yardım toplama faaliyetlerinde halihazırda zaten toplanmamaktadır. Bunlara ilişkin sulh ceza hakimliği kararı şeklinde bir güvence getirilmiş ise de dernekler ve vakıflardan elde edilecek veriler büyük çoğunlukla bu nitelikte olmayacağı için hakim güvencesi diğer özel nitelikli olmayan kişisel veriler bakımından geçerli olmamaktadır. 6698 sayılı yasa

“millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbarî faaliyetler kapsamında işlenmesi” halini yasanın kapsamı dışında tutmuştur. Örneğin denetimlerde elde edilecek bilgi ve belgelerin İçişleri Bakanlığı tarafından bu kapsamda değerlendirmeleri durumunda kişisel verilerin korunması hakkının kullanımına sınırlama getirilmiş olacaktır. Önerilen düzenlemede yer alan *“Denetim sırasında elde edilen kişisel veriler, amacı dışında işlenemez ve aktarılamaz, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olarak kullanılır ve gizliliğe uyulur.”* ifadesinin yeterli güvenciyi sağlayıp sağlamadığı tartışmalı bir husustur. Ayrıca düzenlemede belirtilen iki yıllık süre oldukça uzun bir süre olup denetim sonunda verilen kararlar birlikte ilgili verilerin mutlaka imha edilmesi ve bu işlemin bir tutanağa bağlanması gerekmektedir. Bu fıkra ile ilgili bunun gibi başka eleştiriler de dile getirilmesi mümkün olmakla birlikte AYM kararı

	<p>doğrultusunda gerekli güvenceleri beraberinde getiren bir düzenleme yapılması için ayrı ve daha kapsamlı bir çalışma yürütülmesi ve çalışma neticesinde hazırlanacak düzenlemenin bu kanun teklifine eklenmesi durumunda yeniden sivil toplumun görüşüne açılarak müzakere edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle dördüncü fıkraya ilişkin önerinin şimdilik metinden çıkarılması gerektiği kanaatindeyiz.</p>	
2860/29	<p>Yardım toplama faaliyetlerinin izne tabi olmasından ziyade bildirim tabi olması gerektiği görüşümüze paralel olarak, izinsiz yardım toplama faaliyeti kapsamında elde edilen mal ve paralara el konulması gibi yaptırımların da ortadan kaldırılması gerektiğini düşünmekteyiz. İzin yerine bildirim esasına dayalı bir sistem, sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini daha etkin ve özgür bir şekilde yürütmelerine olanak tanıyacaktır.</p> <p>Diğer yandan, Anayasa Mahkemesi'nin kararı doğrultusunda, el konulan mal ve paraların öncelikle yardımı yapan kişilere iade edilmesi, mülkiyet hakkı açısından olumlu bir adım olarak değerlendirilmektedir. Ancak, bu iadenin sağlanamaması durumunda malların ve paraların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine yönelik düzenleme netlikten yoksundur. Bu sürecin nasıl işleyeceği, iadenin hangi koşullar altında sağlanamayacağı ve mülkiyetin kamuya geçirilmesinin usul ve esasları açıkça belirlenmelidir. Bu belirsizlik, mülkiyet hakkına yönelik potansiyel</p>	<p>Cezalar: MADDE 29 – (Değişik:27/12/2020-7262/10 md.) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak izinsiz veya bildirimde bulunmaksızın yardım toplayanlara beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. İnternet ortamında izinsiz yardım toplanması hâlinde ise on bin Türk lirasından kırk bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. Bu ceza dernek ve vakıflar için yazılı uyarıya rağmen en geç 15 gün içerisinde bildirimde bulunulmadığı takdirde uygulanır.</p> <p>İzinsiz yardım toplanmasına yer ve imkân sağlayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa on bin Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılır.</p> <p>Bu Kanununun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere on bin Türk lirası ndan kırk bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak bu aykırılığın kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde gerçekleşmesi hâlinde, dokuzuncu fıkra uyarınca yetkilendirilen makamın yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda çalıştırılma biçimine bakılmaksızın görev yapanlar hakkında ilgili mevzuatı uyarınca disiplin hükümlerine göre işlem yapılır ve sonucu yetkili makama bildirilir.</p>

ihlalleri önlemek için giderilmelidir.

Ayrıca, cezaların aralığının oldukça geniş olması, denetimi yapan kişinin takdirine fazla yetki tanıyarak yanlış kararlar verilmesine yol açabilir. Ceza tutarlarının nasıl belirleneceğine dair kriterlerin açık olmaması, bu konuda belirsizlik yaratmaktadır. Bu nedenle, cezaların düşürülmesi, standardize edilmesi ve uygulama birliğinin sağlanması önemlidir. Adil, öngörülebilir ve STK'ları korumaya odaklı bir yaptırım sistemi, hem STK'ların güvenliğini sağlayacak hem de kamu otoritesine olan güveni artıracaktır.

İdari yaptırımlara karşı açılacak davalarda idare mahkemelerinin görevli olması yapılan işlemler idari işlem niteliğinde ve anılan mahkemeler idare hukuku ilkelerine hâkim uzmanlık mahkemeleri niteliğinde olduğu için daha uygun gözükmektedir.

Derneklerin ve vakıfların adalete erişimleri ile ilgili hukuken ve fiilen mevcut olan engellerin kaldırılması adına adli yardım hizmetlerinden ayırsız bir biçimde yararlanabilmeleri için yandaki gibi bir değişiklik önerilmiştir. Böylece bir avukattan ücretsiz hukuki yardım almaları ve harçlar ile diğer yargılama giderleri açısından muafiyetten yararlanmaları olanaklı kılınmaktadır.

Son olarak 2022 yılında görüşe açılan taslakta olduğu gibi derneklere ve vakıflara uygulanan idari para cezalarının kullanımı için ayrı bir yöntem

Bu Kanunun 5 inci ve 11 inci maddeleri, 12 nci maddesinin ikinci fıkrası, 13 üncü maddesi, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ve 26 ncı maddesine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, iki bin Türk lirası idari para cezası verilir.

İzinsiz yardım toplama faaliyeti kapsamında elde edilen mal ve paralara el konulur. El konulan mal ve paralar öncelikle yardımı yapana iade edilir. Ancak bunun sağlanamaması durumunda, yardım yapana mal ve paraların iadesinin mümkün olmadığı ispat edilmek kaydıyla mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilir. Bildirimsiz yapılan yardım toplama faaliyetleri kapsamında elde edilen mal ve paralara ise el konulamaz ve mülkiyeti kamuya geçirilemez. Bu tür bir durumda yardım toplama faaliyeti sonucunda elde edilen mal ve paraların yardım toplama amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı denetlenir. Bildirime tabi olarak yardım toplayabilen kurum ve kuruluşların halen uhdesinde bulunan mal ve paraların yardıma toplama amacına uygun olarak kullanılması sağlanır.

Bu maddede yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye yardım toplama iznini veren makam yetkilidir. İzinsiz yardım toplanması hâlinde idari yaptırımlara vali karar verir.

Vali bu yetkisini vali yardımcılara veya kaymakamlara devredebilir.

Bu kanun kapsamında uygulanan idari yaptırımlarda yaptırıma maruz kalan kişi veya kurumlar kararın tebliğinden itibaren en geç onbeş gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. İdare mahkemeleri en geç üç aylık bir süre içerisinde davanın reddine veya idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar verir. Bu Kanun kapsamında uygulanan yaptırımlara karşı dernekler ve vakıflar tarafından açılacak davalarda dernekler ve vakıflar harçtan muafır.

Yıllık geliri 1.000.000 TL'nin altında olan dernek ve vakıflara uygulanan idari yaptırımların iptali hakkında açılacak davalarda

	<p>önerilmesi sivil toplumun ihtiyaçlarına karşılık vermesi bakımından son derece olumlu olacaktır.</p>	<p>dernekler ve vakıflar 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 176. ve devamı maddelerinde düzenlenen adli yardım hükümlerinden yararlanır. Bu yönde bir talebi bulunan dernekler ve vakıflar bakımından Avukatlık Kanunu'nun 178. maddesinde belirtilen koşullar aranmaz. Bu davalarda mevzuatta aranan koşulları yerine getirdiği takdirde dernekler ve vakıflar Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 334 ve devamı maddelerinde düzenlenen adli yardımdan yararlanabilir. Bu tür bir durumda Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 334. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kamuya yararlı olma koşulu aranmaz. Bu fıkrada öngörülen parasal sınır; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırın, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların hesabında bir Türk lirasının küsuru dikkate alınmaz.</p> <p>Derneklere ve vakıflara uygulanan idari para cezaları sonucunda tahsil edilen para ancak derneklerin ve vakıfların faaliyetlerini kolaylaştırmak için mekân sağlamak amacıyla kullanılabilir. Dernekler ve vakıflar bu mekânları eşitlik ilkesine uygun olarak eğitim, genel kurul toplantısı ve kongre amacıyla kullanabilir.</p>
--	---	--